

10 zákonných důvodů proč hlasovat ve prospěch Zákona EU o obnově přírody¹

Právní pracovní skupina SERE² | březen 2024

Zákon EU o obnově přírody znamená ucelený přístup a právní srozumitelnost

1. Povinnosti obnovovat ohrožená stanoviště, druhy a vodní zdroje již existují v několika mezinárodních, evropských i národních právních předpisech a na jejich základě je můžeme již dnes prosazovat. Zákon EU o obnově přírody (NRL EU) poskytuje ucelený rámec, který tyto povinnosti umožní sladit v národních plánech obnovy a připravit plán obnovy přizpůsobený specifickým podmínkám. NRL EU tak vyplní mezery, které existují v právu EU v oblasti biologické rozmanitosti. Umožní také lepší soulad s ostatními hospodářskými zájmy na rozdíl od současného, méně koordinovaného přístupu k ochraně životního prostředí. Národní plány obnovy tedy mohou sjednotit roztržštěnou a složitou legislativu.

Zákon EU o obnově přírody nás nevrací do minulosti, ale ukazuje životaschopnou budoucnost

2. NRL EU se zaměřuje na obnovu odolných ekosystémů. Neukládá členským státům povinnost vracet se do minulosti, ale naopak jim dává příležitost k obnově degradovaných ekosystémů, tedy prostředí pro životaschopnou budoucnost. Nejde ani tak o obnovu "ztracené přírody", ale spíše o nasměrování jejího vývoje do podoby, která bude odolnější vůči změnám klimatu a bude brát ohled jak na člověka, tak i na přírodu.

Zákon EU o obnově přírody je flexibilní

3. Kompromis přijatý během dialogu v listopadu 2023 reagoval na všechny obavy, které vznesly členské státy. Kompromisní znění proto zdaleka nepředstavuje radikální návrh. Nezhoršování stavu prostředí se omezilo pouze na výrazné zhoršení a místo povinnosti dosáhnout konkrétních výsledků pro zlepšení stavu je dána jen povinnost připravit pro to prostředky. Existují však výjimky z této povinnosti pro projekty nebo plány v naléhavém veřejném zájmu a možnost přijetí na úrovni biogeografického regionu namísto úrovně lokality. Větší flexibilitu umožňují i další výjimky. Kompromisní znění umožňuje členským státům plně přizpůsobit provádění právních předpisů podle místních podmínek a v úzké spolupráci se všemi zúčastněnými stranami.

---

¹ Originál této zprávy je dostupný na <https://serchapter2018.wordpress.com/europe/files/2024/03/10-Legal-Reasons-to-vote-YES-for-NRL-1.pdf>

² Právní pracovní skupina Evropské pobočky Společnosti pro Ekologickou obnovu se skládá z odborníků na právo v oblasti obnovy přírody z různých zemí EU. Tuto zprávu napsali Prof. Dr. Alexandra Aragao (University of Coimbra), Prof. Dr. Charles-Hubert Born (UCL), Farah Bouquelle (Eufje/Ghent University), Elisa Cavallin (Ghent University/UHasselt), Dr. Eleonora Ciscato (University of Milan), Prof. Dr. An Cliquet* (Ghent University), Kris Decler (Research Institute for Nature and Forest), Harm Dotinga (Vogelbescherming Nederland), Dr. Floor Fleurke (Tilburg University), Niels Hoek (European University Institute, Florence), Dr. Francesca Leucci (Wageningen University), Prof. Dr. Volker Mauerhofer (Mid Sweden University), Matilde Meertens (Ghent University), Ana Mendes (Évora University), Dr. Moritz Reese (Helmholtz Centre for Environmental Research Leipzig), Prof. Dr. Hendrik Schoukens (Ghent University), Prof. Niko Soininen (University Eastern Finland), Prof. Arie Trouwborst (Tilburg University), Prof. Dr. Geert Van Hoorick (Ghent University) and Prof. Dr. Jonathan Verschuuren (Tilburg University);

*korespondeční autorka, An.Cliquet@ugent.be

Udržení obnovené přírody v dobrém stavu je v environmentální legislativě zásadní

4.

S ohledem na stávající krizi biologické rozmanitosti je třeba zabránit dalšímu zhoršování stavu přírody. Ačkoli jsou tato ustanovení v současné verzi zákona oslabena, přesto je udržení dobrého stavu obnovených oblastí v evropském Zákoně o obnově přírody nezbytné, stejně jako jeho zakotvení v environmentální legislativě a dobré správě, a jsou rozumné i z ekonomického hlediska. Je logické, že úsilí o obnovu přírody by nemělo být zmařeno tím, že se stav obnovené přírody nechá následně zhoršit. V mnoha členských státech již existují podobná ustanovení o zákazu zhoršování stavu přírody, buď rámci národních právních předpisů o ochraně přírody nebo dokonce přímo v Ústavě, což význam tohoto opatření jen podtrhuje.

Zákon EU o obnově přírody je nezbytný k vyřešení současných i budoucích problémů

5.

Obnova přírody je zásadní při řešení systémových problémů, jako je nadbytek živin, problémy s kvalitou vody, ztráta udržitelného zemědělství atd. U mnoha z těchto otázek již v rámci environmentálního práva EU existují závazné cíle na období od roku 2027 (kvalita vody) do roku 2050 (klimatická změna). Pokud obnovíme přírodu, ekosystémy se stávají odolnějšími a mohou se lépe vyrovnat s řadou environmentálních stresorů ve srovnání se současným stavem, kde se „každý centimetr přírody počítá“. Zákon o obnově přírody tak nabízí příležitost ke komplexnímu řešení environmentálních problémů - vyřeší současné a zabráni budoucím problémům.

Zákon EU o obnově přírody nevyžaduje změny ve stávajících rozhodovacích procesech

6.

Zákon EU o obnově přírody nevyžaduje použití nových rozhodovacích procesů pro plány a projekty a nezpřísní stávající postupy povolování.

Zákon EU o obnově přírody je nezbytný pro uskutečnění mezinárodních závazků

7.

Zákon EU o obnově přírody hraje klíčovou roli v dodržování povinností a závazků EU podle mezinárodního práva, včetně Kchun-mingsko-montrealského globálního rámce pro biologickou rozmanitost a Pařížské dohody, kterou podepsaly všechny členské státy. Jakou morální autoritu má EU, když žádá rozvojové země, aby neničily své lesy, pastviny a mokřady, přestože vlastní přírodu sama degradovala, a nyní zamítne klíčový krok k implementaci cílů obnovy stanovených v mezinárodních dohodách?

Zákon EU o obnově přírody je nutný k obnově ekosystémových služeb

8.

Mnoho expertíz a analýz prokázalo, že obnova přírody má řadu pozitivních vlivů například zlepšuje pocit spokojenosti (wellbeing), veřejné zdraví a zachovává ekosystémové služby. Zdravé ekosystémy jsou klíčové pro podporu kolektivní odolnosti vůči potenciálním negativním důsledkům změny klimatu v městských i venkovských oblastech. Zdravé ekosystémy potřebujeme k zachování naší ekonomické prosperity a bezpečnosti. Díky zákonu o obnově přírody vzniknou pracovní místa a ekonomické aktivity, protože v sobě zahrnuje aktivní změny v oblasti managementu půdy a vody, a protože evropské dotace budou přidělovány na obnovu městských i venkovských oblastí ve všech členských státech EU. Zákon o obnově přírody tedy může přispět k dosažení zákonných principů, které podporují blahobyt současných a budoucích generací, jako je mezigenerační spravedlnost a udržitelný rozvoj.

Zákon EU o obnově přírody je nezbytný pro splnění vládních závazků týkajících se povinnosti péče řádného hospodáře, které vyplývají ze zákona o lidských právech

9.

Současný zákon o lidských právech zavazuje vlády k péči o své občany a k jejich ochraně před dopady klimatických změn, znečištěním a závažné degradací životního prostředí. Obnova přírody

je nepostradatelnou součástí této zákonné povinnosti, protože pomůže chránit lidi před povodněmi a požáry a zmírní dopady vln veder a sucha (více ve zprávě Evropské agentury pro životní prostředí o [Hodnocení klimatických rizik](#)). Zákon EU o obnově přírody je třeba považovat za další nezbytný krok k ochraně obyvatel. Zákon o obnově přírody rovněž naplňuje povinnost jednat ve stavu nouze, která je v souladu s usnesením Evropského parlamentu ze dne 28 listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze, v němž jsou ostatní instituce EU, členské státy a všichni globální aktéři vyzváni, aby podnikli konkrétní kroky, jež povedou k aktivní ochraně před klimatickou změnou a zmírňování jejích následků a zabrání masivním ztrátám biologické rozmanitosti.

Uzavření legislativního procesu je věcí dobré vlády a demokracie

10. Evropský parlament dvakrát hlasoval ve prospěch Zákona o obnově přírody, stejně jako Evropská rada v listopadu 2023. Rada může prokázat dobrou správu, pokud je konzistentní a spolehlivá při rozhodovacích postupech respektováním výsledků Trialogu a demokratického hlasování. Jako předsedající země Rady je Belgie zodpovědná za usnadnění konečného formálního kroku při schvalování Zákona o obnově přírody.